

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **N. H. C.,** zastoupený Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,** se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 3. 2016, č. j. MV-166839-4/SO-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2018, č. j. 30 A 79/2016 – 110,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti ve výši 5000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jeho zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky; od roku 2003 měl na území České republiky povolen trvalý pobyt, ale dle svého vlastního sdělení pobýval na území České republiky naposledy v roce 2005. Vzhledem k jeho pobytu mimo území států Evropské unie bylo se žalobcem zahájeno správní řízení o zrušení povolení

k trvalému pobytu. Byla mu dána možnost, aby se vyjádřil k důvodům pobytu mimo území České republiky, jakož i podkladům shromážděným v řízení. Žalobce dne 24. 1. 2015 písemně sdělil, že původně odcestoval do vlasti na dovolenou a nezávisle na tom v domovském státě onemocněl. Jeho zdravotní stav mu nedovolil návrat na území České republiky.

[2] Rozhodnutím ministerstva vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 25. 9. 2015, č. j. OAM-2841-17/ZR-2013, žalobci z důvodu dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), bylo zrušeno povolení k trvalému pobytu a stanovena lhůta k vycestování z území. Správní orgán prvního stupně shrnul, že žalobce po dvou letech pobytu na území České republiky (povoleného trvale) vycestoval a vrátil se až po devíti letech. Onemocnění vzhledem k okolnostem správní orgán prvního stupně nepovažoval za závažný důvod ve smyslu § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců a svůj závěr odůvodnil.

[3] Odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, v němž žalobce pouze konstatoval, že zrušení trvalého pobytu mu způsobí nenahraditelnou újmu, žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla. Ztotožnila se se závěrem správního orgánu prvního stupně a vzhledem k doložené diagnóze a minimální četnosti návštěv lékaře (pětkrát za 4 roky) neshledala žalobcovo onemocnění závažným důvodem podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.

[4] Žalobu směřující proti napadenému rozhodnutí krajský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl. Kromě procesních pochybení žalobce namítal, že v domovském státě zůstal z důvodu onemocnění a rozhodnutí svých rodičů, na jejichž nesouhlas s návratem do České republiky nemohl mít jako nezletilý vliv. Dodal, že po celou dobu svého pobytu ve Vietnamu nepřetržitě chodil do školy a ukončil i středoškolské vzdělání.

[5] Krajský soud se věcí zabýval opětovně poté, co byl jeho původní rozsudek ze dne 13. 9. 2017, č. j. 30 A 79/2016 – 64, ke kasační stížnosti žalobce zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2017, č. j. 2 Azs 365/2017 - 26. Důvodem pro zrušení v pořadí prvního rozsudku krajského soudu byla vada řízení spočívající v nevyrozumění případných osob zúčastněných na řízení o probíhajícím řízení a o možnosti uplatňovat v něm práva, která jim soudní řád správní přiznává.

[6] V odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud uvedl, že se v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu pokusil aktivovat osoby zúčastněné na řízení, ale ukázalo se, že žalobcova matka na území České republiky nepobývá a je neznámého pobytu. Žalobcův otec byl na adrese uvedeného místa pobytu vyzván, aby krajskému soudu sdělil, zda bude v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Na výzvu doručenou vyvěšením na úřední desce nereagoval. Krajský soud proto rozhodl na základě skutkového stavu známého v době rozhodování správního orgánu prvního stupně, přičemž opět dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

[7] K námitkám žalobce ve vztahu k důvodům pro nepřítomnost na území České republiky krajský soud konstatoval, že žalobci byl v řízení vytvořen prostor pro jeho tvrzení a prokázání tvrzených skutečností rozhodných pro zjištění, zda existovaly závažné důvody k tomu, aby pobýval mimo území České republiky. Krajský soud uvedl, že souhlasí se závěrem žalovaného, že takovým závažným důvodem nemůže být nesouhlas zákonných zástupců s návratem na území České republiky. Nezletilí svoji vůli projevují prostřednictvím svých zákonných zástupců (rodičů), jejichž jednání je plně přičitatelné přímo nezletilým. Zákonní zástupci za nezletilého odpovídají, a tudíž si musí být vědomi důsledků svého nesouhlasu s pobytem žalobce na území České republiky. Podle krajského soudu žalobce správním orgánům nepředložil doklady prokazující jeho studium v zahraničí. Žalobce doložil pouze zdravotní knížku a nijak na své studium nepoukázal, a to ani ve svém vyjádření ze dne 24. 1. 2015, ani v odvolání. Za závažné důvody nelze považovat ani žalobcovo onemocnění, neboť žalobce byl během čtyř let pouze pětkrát ambulantně vyšetřen.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[8] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Nesouhlasí s právním posouzením krajského soudu stran závažných důvodů pro pobyt mimo území České republiky ve smyslu § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Podle stěžovatele je třeba podrobení se vůli zákonných zástupců považovat za závažný důvod nepřítomnosti, neboť stěžovatel nemohl rozhodnutí svých rodičů ovlivnit. Po stěžovateli rovněž nelze požadovat, aby nesl jejich břemeno tvrzení a důkazní o tom, zda jejich jednání bylo vedeno závažnými důvody.

[9] Ke svému studiu ve Vietnamské socialistické republice stěžovatel uvádí, že ve správním řízení o něm nevyvstaly žádné pochybnosti (a poukazuje na konkrétní pasáž rozhodnutí správního orgánu prvního stupně: „*Vzhledem k věku účastníka řízení je tedy nad vší pochybnost, že na území České republiky neabsolvoval ani základní či střední vzdělání, a tyto absolvoval ve Vietnamské socialistické republice.*“). Stěžovatel proto neměl důvod své studium prokazovat. Správní řízení bylo vedeno z moci úřední, stěžovatel tedy nebyl povinen unést důkazní břemeno ohledně skutečností, které sám správní orgán považoval za prokázané.

[10] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje se závěry v napadeném rozhodnutí i napadeném rozsudku.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[11] Poté, co Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost má požadované formální náležitosti, byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a řádně zastoupenou advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), přistoupil k posouzení přípustnosti kasační stížnosti i s ohledem na § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť krajský soud ve věci rozhodoval znovu po zrušení jeho původního rozsudku Nejvyšším správním soudem.

[12] Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž krajský soud rozhodl znovu poté, co jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, není-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Tento důvod nepřípustnosti však nelze vztáhnout na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytkl krajskému soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 – 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud v předcházejícím řízení zrušil původní rozsudek krajského soudu pro vadu řízení, a nevyjádřil právní názor na výklad hmotného práva ve vztahu k uplatněným stížním námitkám. Kasační stížnost, obsahující v bodě II. shrnuté námitky, je tedy přípustná.

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rámci kasační stížností uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[14] Nejprve se zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], kterou neshledal důvodnou. Krajský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami a v dostatečném rozsahu své závěry zdůvodnil (k otázce přezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 – 36, publ. pod č. 1389/2007 Sb. NSS).

[15] Důvodná není ani námitka nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Její podstatou bylo, zda existovaly závažné důvody ve smyslu § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců odůvodňující nepřítomnost stěžovatele na území České republiky po dobu delší než dvanáct měsíců.

[16] Podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců „*bude zrušena platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže cizinec pobýval mimo území států Evropské unie nepřetržitě po dobu delší než 12 měsíců, pokud nebyla odůvodněna závažnými důvody, zejména těhotenstvím a narozením dítěte, závažným onemocněním, studiem nebo odborným školením anebo pracovním vysláním do zahraničí*“.

[17] Platnost povolení k trvalému pobytu se tedy zruší, jestliže osoba pobývala mimo území států Evropské unie po dobu více než dvanáct měsíců. Správní orgán nemá diskreční oprávnění, tj. možnost zvolit, zda řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle tohoto ustanovení zahájí, ale je povinen – při zjištění naplnění podmínek v tomto ustanovení stanovených – toto řízení z moci úřední zahájit.

[18] Je ovšem pamatováno i na situace, kdy jsou na straně cizince objektivní závažné důvody, pro které se nemohl vrátit zpět na území států Evropské unie, a v případě, že jsou tyto závažné důvody prokázány, správní orgán povolení k trvalému pobytu nezruší. V § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je uveden demonstrativní výčet těchto závažných důvodů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 47/2016 - 57). Jejich smyslem je ochrana cizinců před nepřijatelně tvrdými dopady

daného ustanovení. Správní orgán je tak v řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu povinen umožnit cizinci sdělit, jaké důvody jej vedly k nepřítomnosti na území členských států Evropské unie, a prověřit, zda nespadají pod neurčitý právní pojem „*závažné důvody*“, jehož obsah zákon přibližuje demonstrativním výčtem. Použití neurčitého právního pojmu umožňuje flexibilně reagovat na široké spektrum možných situací a jeho prostřednictvím lze zohlednit relevantní okolnosti řešeného případu, které se týkají nepřítomnosti cizince na území členských států Evropské unie (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016 - 30).

[19] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel měl na území České republiky povolen trvalý pobyt od roku 2003 a podle jeho sdělení adresovaného Zastupitelskému úřadu České republiky v Hanoji pobýval na území České republiky naposledy v roce 2005. V jeho cestovním dokladu platném od 15. 10. 2013 je uvedeno, že 13. 1. 2014 přiletěl do Spolkové republiky Německo. Jelikož proti těmto skutečnostem stěžovatel nic nenamítal, je nesporné, že stěžovatel pobýval mimo území států Evropské unie po dobu delší než dvanáct měsíců.

[20] Stěžovatel nejprve v řízení před správním orgánem prvního stupně tvrdil, že důvodem jeho pobytu mimo území států Evropské unie bylo onemocnění poté, co odcestoval do domovského státu na dovolenou. V žalobě posléze jako překážku návratu uváděl nesouhlas jeho zákonných zástupců s návratem do České republiky vzhledem k jeho nemoci a školní docházku na základní a střední škole. V kasační stížnosti stěžovatel svůj pobyt mimo území opírá již pouze o nesouhlas rodičů z jemu neznámých důvodů a školní docházku. Tyto důvody považuje za „*závažné důvody*“ ve smyslu dotčeného ustanovení.

[21] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je nutno „*závažné důvody*“ jakožto neurčitý právní pojem vykládat tak, že musí mít určitou souvztažnost k cizinci, o jehož povolení k pobytu se jedná. Tuto souvztažnost však Nejvyšší správní soud chápe tak, že zde existuje určitá skutečnost (závažný důvod), která cizinci buď objektivně brání opustit zahraničí (např. povodeň), nebo která pro něj představuje svou povahou velmi silnou vnitřní motivaci setrvat v zahraničí nepřetržitě i po dobu překračující 12 měsíců. Že jde ve druhém zmíněném případě o velmi silnou motivaci, musí být objektivně pochopitelné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 Azs 306/2014 – 50). Vazbu (vztah) závažného důvodu k cizinci přitom nelze vnímat příliš úzce. O závažné důvody se proto jedná, nikoliv pouze pokud se vztahují přímo k samotné osobě cizince, avšak i v případě, kdy jsou dány například u jeho dítěte. Závažným důvodem podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců tak například může být nejen onemocnění na straně cizince, ale rovněž onemocnění osoby, vůči níž má cizinec silnou vnitřní motivaci spolu s ní setrvat v zahraničí. Takovou osobou může být dítě, pro jehož nemoc rodič setrval v zahraničí, nebo naopak nemocný rodič, bez něhož nemůže vycestovat samo jeho dítě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 Azs 306/2014 – 50, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 47/2016 – 60).

[22] Pokud zákonní zástupci nevyužili možnosti participovat na řízení před správními soudy coby osoby zúčastněné na řízení a ani stěžovatel nepředložil jejich vyjádření ohledně důvodů setrvání mimo území České republiky po dobu delší než 12 měsíců, nezbylo než

vycházet z tvrzení předestřených stěžovatelem samotným. Přestože nelze vyloučit, že by rodiče stěžovatele mohli blíže osvětlit důvody návratu do vlasti a přehodnocení někdejšího úmyslu pobývat v České republice trvale, lze pro účely tohoto řízení bez problémů stavět na skutkové verzi, kterou správním orgánům a později soudům předestřel sám stěžovatel. V době, kdy podle svých slov opouštěl Českou republiku, mu bylo 9 let a léčba, již pokládá za objektivní překážku návratu, probíhala mezi jeho 14. a 18. rokem, takže byl nepochybně schopen popsat její projevy nebo důsledky, jež mají představovat objektivní důvody opodstatňující několik let trvající nepřítomnost na území České republiky.

[23] Nejvyšší správní soud se tedy zabýval otázkou, zda stěžovatelem v kasační stížnosti uváděné důvody, trvající navíc po dobu devíti let, mu buď skutečně objektivně bránily opustit zahraničí, či byly svou povahou objektivně pochopitelnou silnou vnitřní motivací pro setrvání v zahraničí.

III.A Nesouhlas zákonných zástupců

[24] V prvé řadě stěžovatel shledává za závažný důvod podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců rozhodnutí jeho zákonných zástupců, aby jako tou dobou nezletilé dítě pobýval na území svého domovského státu. Stěžovatel uvádí, že na rozhodnutí svých rodičů neměl a nemohl mít vliv, přičemž není znám důvod jejich rozhodnutí.

[25] Soud dospěl k závěru, že rozhodnutí zákonných zástupců stěžovatele v kontextu známých skutečností zachycených ve správním spise nelze považovat za závažný důvod, který by ospravedlňoval jeho pobyt mimo území států Evropské unie po dobu delší dvanácti měsíců podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, a to i přesto, že na ně podle svého tvrzení nemohl mít žádný vliv.

[26] Podle článku 3 Úmluvy o ochraně práv dítěte musí být „*zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány*“. Zároveň je nutno „*zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho*“, přitom je ale důležité zohlednit „*práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných*“.

[27] V tom smyslu článek 5 Úmluvy dále stanoví, že je nutné „*respektovat odpovědnost, práva a povinnosti rodičů nebo* [...] *zákonných zástupců nebo jiných osob právně odpovědných za dítě, které směřují k zabezpečení jeho orientace a usměrňování při výkonu práv podle úmluvy v souladu s jeho rozvíjejícími se schopnostmi*“.

[28] Odborná literatura vysvětluje, že „*model péče o dítě je postaven na předpokladu, že rodiče nejlépe znají zájmy svého dítěte, dokážou je naplňovat a chránit; Úmluva o právech dítěte presumuje, že rodiče svými rozhodnutími vždy zájem dítěte hájí. Státní zásah do vztahů mezi rodiči a dětmi odůvodněný zájmem dítěte musí být tedy co nejzdrženlivější.*“ V českém právním řádu je vztah rodiče a dítěte, který je tvořen nejen právy a povinnostmi, ale také dalšími aspekty z mimoprávní oblasti (jako jsou citový vztah, morální autorita a příklad rodičů), obsažen v pojmu rodičovská odpovědnost (§ 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), jejíž součástí je například i právo a povinnost rodiče určit faktické místo bydliště,

tzv. domicil dítěte. „*Účelem rodičovské odpovědnosti je ochrana dítěte a jeho práv na straně jedné a poskytnutí svobodného prostoru rodiči pro realizaci jeho rodičovství na straně druhé, ovšem v souladu s nejlepšími zájmy dítěte a jeho blahem*.“ (Ivo Pospíšil, Tomáš Langášek, Vojtěch Šimíček, Eliška Wagnerová a kol., Listina základních práv a svobod: komentář. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, čl. 32). Skrze tento princip, českou společností tradičně a široce sdílený, je třeba v kontextu případu týkajícího se oprávnění k trvalému pobytu na území České republiky, nahlížet i na vztah stěžovatele a jeho rodičů, tehdy zákonných zástupců, i když se jedná o občany jiného státu (který může preferovat z kulturních, náboženských, politických i jiných důvodů odlišné pojetí vztahu mezi takto blízkými osobami).

[29] Krajský soud proto správně posoudil, že zákonní zástupci navenek za nezletilé právně jednají, také za jejich právní jednání ovšem nesou odpovědnost. Právní jednání zákonných zástupců za nezletilé je jim proto přímo přičitatelné. Ačkoliv je nutné podle článku 12 Úmluvy o ochraně práv dítěte „*nezletilému, který je schopen formulovat své vlastní názory, zabezpečit právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni*“, záleží v případě otázek souvisejících s povolením trvalého pobytu dítěte hlavně na stanovisku rodiče či zákonného zástupce.

[30] Nezletilý cizinec je podle § 70 odst. 2 písm. g) zákona o pobytu cizinců povinen rovněž i k žádosti o povolení k trvalému pobytu předložit souhlas rodičů, popřípadě jiných zákonných zástupců nebo poručníků, s trvalým pobytem na území.

[31] Určení místa trvalého pobytu dítěte proto primárně závisí na rozhodnutí rodičů či zákonných zástupců. I přesto ovšem nic nebrání tomu, aby správní orgány zajistily dítěti právo vyjádřit svůj názor a věnovaly mu patřičnou pozornost a v případě zvláštních okolností tento názor dítěte a jeho zájem vzaly v potaz. „*Dítě není pouze objektem, vůči němuž je rodičovská odpovědnost realizována, má také tzv. participační práva (např. právo vytvořit si vlastní názor a svobodně jej projevovat, právo posoudit dosah opatření jeho se týkajících, právo obdržet potřebné informace, právo být slyšen v soudním řízení, v němž se rozhoduje o jeho záležitostech)*“ (Ivo Pospíšil, Tomáš Langášek, Vojtěch Šimíček, Eliška Wagnerová a kol., Listina základních práv a svobod: komentář. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, čl. 32).

[32] Stěžovatel v kasační stížnosti ani v průběhu správního řízení nenamítal, že by jeho pobytem v domovském státě byly ohroženy jeho zájmy nebo, že by po tu dobu devíti let jakkoliv projevoval nesouhlas s rozhodnutím rodičů či jinak dal najevo vůli uplatnit svá tzv. participační práva, a to ani v době blížící se zletilosti, což by obecně mohlo hrát roli. Naopak stěžovatel pouze ve správním řízení i v žalobě uváděl, že rodiče v jeho zájmu rozhodli o setrvání v domovském státě vzhledem k léčbě jeho onemocnění, přičemž mu byla zajištěna školní docházka. Rodiče tak na základě svých práv a povinností rozhodli, že je v zájmu stěžovatele setrvávat v domovině, nikoli požívat povolení k trvalému pobytu na území České republiky.

[33] Rozhodnutí zákonných zástupců nezletilého o pobytu v domovském státě, tj. mimo území států Evropské unie, není proto s ohledem na výše uvedené závažným důvodem podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.

III.B Školní docházka

[34] Jedním z příkladmo jmenovaných důvodů v § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je studium. Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítal, že studium na základní a střední škole bylo rovněž jedním z důvodů opodstatňujících jeho pobyt delší dvanácti měsíců mimo území států Evropské unie.

[35] Podle § 64 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se studiem rozumí „*střední vzdělávání a vyšší odborné vzdělávání v oborech vzdělání ve střední škole, konzervatoři nebo vyšší odborné škole, zapsané do rejstříku škol a školských zařízení, a studium v akreditovaných studijních programech na vysoké škole*“. Ačkoliv ze systematiky zákona o pobytu cizinců vyplývá, že zmiňované ustanovení se vztahuje zejména k přechodnému pobytu na území, Hlava IV. zákona o pobytu cizinců, upravující trvalý pobyt, nedefinuje význam pojmu „*studium*“ ve vztahu k trvalému pobytu speciálně. Pojem „*studium*“ ve smyslu § 77 odst. 1 písm. c) je proto nutno vykládat v kontextu zákona o pobytu jako celku právě ve smyslu § 64 odst. 1 zákona o pobytu cizinců tak, že nezahrnuje získání základního vzdělání. Protože základní vzdělání obecně nemůže být závažným důvodem pro pobyt mimo území států Evropské unie po dobu delší než 12 měsíců, nebylo ve správním řízení ani řízení před soudem nutné docházku stěžovatele na základní školu prokazovat.

[36] Vzhledem k tomu, že výčet závažných důvodů v § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je demonstrativní, zabýval se Nejvyšší správní soud dále tím, zda v konkrétním stěžovatelově případě nelze výkon školní docházky stěžovatele v domovském státě považovat za závažný důvod pro jeho pobyt mimo území států Evropské unie. Došel k závěru, že zejména s ohledem na skutečnost, že stěžovatel měl na území České republiky povolen trvalý pobyt, nebyl dán důvod, pro který by objektivně musel v souvislosti s povinnou školní docházkou odcestovat do domovského státu, neboť ji stěžovatel mohl vykonat v souladu s § 36 odst. 2 zákona č. 561/2006 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“) na území České republiky. Podle § 36 odst. 2 školského zákona se povinná školní docházka vztahuje také na cizince, kteří jsou oprávněni setrvat na území trvale. Tím, že se stěžovatel, případně za něho jeho zákonní zástupci, svobodně rozhodli vykonat povinnou školní docházku ve Vietnamu, byl popřen smysl povolení k trvalému pobytu, který je nejvyšším pobytovým statusem, jejž může cizinec na území České republiky získat. Stěžovatel neuvedl, že by mu jakékoliv objektivní důvody bránily vykonat povinnou školní docházku na území České republiky a musel ji absolvovat ve Vietnamu. V případě stěžovatele nelze proto docházku do základní školy v domovském státě považovat za závažný důvod podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2017, č. j. 8 Azs 117/2017 - 47).

[37] Stěžovatel navíc ve svém vyjádření ze dne 24. 1. 2015 sdělil, že původně vycestoval do domovského státu na dovolenou a z důvodu onemocnění se nemohl na území České republiky vrátit. Posléze uvedl, že důvodem pro pobyt mimo území států Evropské unie

bylo rozhodnutí rodičů v souvislosti s léčbou jeho onemocnění. Skutečnost, že docházel během svého pobytu v domovském státě do školy, byla tedy nikoliv primárním důvodem, ale důsledkem toho, že se nacházel ve Vietnamu. K vycestování a setrvání po dobu delší než 12 měsíců mimo území členských států Evropské unie nebyl stěžovatel donucen pro objektivní překážku ani jinou subjektivní příčinu založenou na objektivně pochopitelných a z hlediska aplikovaných ustanovení akceptovatelných důvodů.

[38] Jsou-li vzaty v potaz tyto skutkové okolnosti vyplývající z vyjádření stěžovatele v průběhu správního řízení, není důvodná ani jeho námitka, že závažným důvodem bylo absolvování středoškolského vzdělání. Středoškolské vzdělání v domovském státě, i kdyby z rozhodnutí zákonných zástupců, nepředstavuje skutečnost, která by stěžovateli objektivně bránila opustit Vietnam dříve než za dvanáct měsíců, v případě stěžovatele setrvat ve vlasti dokonce po dobu delší než devět let. Stěžovatel ani v průběhu celého správního řízení a řízení před soudem, ani v kasační stížnosti neuvedl jedinou okolnost, na základě které by pro něj středoškolské vzdělání představovalo svou povahou velmi silnou vnitřní motivaci setrvat v zahraničí nepřetržitě i po dobu překračující dvanáct měsíců. Studium na střední škole navíc následovalo až po několik let trvající docházce do základní školy, která několikanásobně překročila zákonem tolerovaných dvanáct měsíců nepřítomnosti na území států Evropské unie. Plnění školní docházky ať už na základní škole, či na střední škole v domovském státě tak nelze v případě stěžovatele považovat za závažný důvod dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.

[39] Nejvyšší správní soud pouze na okraj dodává, že jestliže stěžovatel v žalobě uváděl studium jako jeden z dalších závažných důvodů pro jeho pobyt v domovském státě delší než dvanáct měsíců, měl se krajský soud v napadeném rozsudku podrobněji zabývat posouzením právní otázky, zda tvrzené studium v kontextu dalších okolností ve věci může představovat závažný důvod ve smyslu § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Pokud by tak učinil, dospěl by k závěru, že za daných okolností ve věci stěžovatele nebylo ani nutné prokazovat jeho studium v domovském státě, jelikož není s to takový závažný důvod představovat. Stěžovateli lze v této souvislosti přisvědčit, že se oprávněně mohl domnívat, že správní orgány o jeho studiu na střední škole ve Vietnamu nemají pochybnosti (viz prvostupňové rozhodnutí), takže je pochopitelné, že sám listiny studium dokládající nepředkládal. Nejvyšší správní soud ovšem došel k závěru, že tento drobný nedostatek napadeného rozsudku nemá za následek jeho nepřezkoumatelnost ani nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky.

IV. Závěr a náklady řízení

[40] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[41] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti

úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[42] V řízení o druhé (nynější) kasační stížnosti stěžovatel zaplatil soudní poplatek ve výši 5000 Kč za tuto kasační stížnost. „*Účastník řízení podávající ve své věci opakovaně kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu vydanému poté, kdy bylo předcházející rozhodnutí ke kasační stížnosti téhož účastníka Nejvyšším správním soudem zrušeno, již není povinen soudní poplatek za tuto další kasační stížnost platit, pokud ve věci již jednou tento poplatek zaplatil (§ 6a odst. 5 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích)*“ (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 2. 2016, č. j. 10 Afs 186/2014 - 60, č. 3396/2016 Sb. NSS). Proto Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 10 odst. 1 věty první zákona o soudních poplatcích o vrácení takto zaplaceného soudního poplatku stěžovateli.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu